

jorem huic conjecturae probabilitatem, veritatisque aliquam speciem comparare nequeo, libentique animo vel hanc vel superiorem rationem deseram, simulac certiora firmioraque, sensumque magis expediencia se monstrabunt.

OBSERV. VIII. AD Ps. LXXXVII, 7.

Quae in prioribus hujus carminis, laudes Hierosolymarum canentis, versibus occurrunt difficultates, recentiorum interpretum, et praesertim *illustris* MICHAELIS opera, feliciter sublatas esse, sensumque illorum versuum nulla amplius obscuritate laborare arbitror, si secundum ea, quae in Bibliothecae Orientalis Parte XII. p. 191-193 monita sunt, legamus versu 3 מְדַבֵּר pro מְדַבֵּר et versu 4 רָחַב pro רָחַב, et phrasin versus 5. אִישׁ וְאִישׁ ex analogia formularum אִישׁ וְאִישׁ Ps. XII, 3. et אִישׁ וְאִישׁ Deut. XXV, 13. et עֵיר וְעֵיר Efr. X, 14. vertamus: *omnium vel variarum diversissimarumque gentium*

tium homines. Sed parum mihi sufficiunt
 ea, quae ad versus 7 explicationem apud
 alios notata inveni. In eo quidem conve-
 niunt fere omnes, mendosam esse hujus
 versus lectionem masorethicam, neque
 quemquam credo fore, qui *S. V. DATHIO*
 assentiri velit, receptam lectionem sequen-
 ti, illamque ex *GEIERI* et aliorum antiqui-
 orum interpretum mente vertenti: *omnes*
 (sc. felicitatis meae) *fontes in te sunt.*
 Quamvis enim inficias ire nolim, quod ad
 firmandam sententiam suam *Vir S. V.* ad-
 didit, fontes pro rebus utilissimis et jucun-
 dissimis dici; neutiquam tamen exemplis
 idoneis probari poterit, vocem *מקור* et
מעין unquam sine ullo adjecto positam hoc
 significatu metaphorico inveniri, quod vel
 iis ipsis locis, quae *GEIERVS* et *Jo. HENR.*
MICHAELIS hic attulerunt, *Es. XII, 3. Hof.*
XIII, 15. Joel. IV, 18. Zach. XIII, 1. Psalm.
XXXVI, 10. confirmatur. Quin veterum
 etiam interpretum versiones, male se ha-
 bere lectionem receptam, locumque hunc
 sana-

fanari, nisi adhibita falce critica, non posse, luculenter satis testantur. Varietates earum in eo conveniunt, ut vel מעבי fine י, vel מעובי posito ו pro י, olim scriptum, et in textu quem Alexandrinus sequitur vocem ושרים alieno loco, ante הו in versu 6, positam fuisse, constet. Habent enim LXX, quos Vulgatus et Arabs sequuntur: κυριος διηγησεται εν γραφη λαων και αρχοντων τστων των γεγεννημενων εν αυτη. διαψαλμα. ως ευφραινομενων παντων η κατοικια εν σοι. (מעובי vid. BIELII Thesaur. in voce κατοικητηριον P. II. p. 179.) Syrus vertit: ܟܘܪܝܘܫܘܝܐ ܕܝܗܝܘܬܐ ܕܥܡܗܘܢ ܕܘܨܝܕܝܘܬܐ ܕܡܠܟܝܘܬܐ ܕܝܘܠܡܘܬܐ ܕܘܨܝܕܝܘܬܐ ܕܡܠܟܝܘܬܐ ܕܝܘܠܡܘܬܐ. (Legit itaque ושרים et מעבי vel מעובי, et כל pro וכל, nam verba כבב, ex interpolatione e versione graeca orta esse, res ipsa docet, ut acute observavit S. V. DOEDERLEIN) Chaldaeus vertit: *et cantica canunt in choris, omnes laudis species ad sacrificia dicuntur in medio tuo.* (legit itaque מעובי vid. 1 Sam. II, 29.) Codicum vero,

vero, quos KENNICOTTVS contulit, a consueta lectione aberrationes in censum referri vix merentur, omnes enim ita comparatae sunt, ut mendo scribarum ortae, nihilque ad restituendum textum hebraicum conferre posse videantur. Veterum itaque vestigiis insistens S. V. DOEDERLEIN legere voluit: וְשָׂרִים כְּחִלְלִים כֹּל כְּעֵפִי בְךָ *et hostes (שָׂרִים vel שָׂרִים pro שֹׂרָרִים) tanquam profani erunt, (ex significatione cognatae vocis חֵל profanum) omnes qui te adflixerunt: vel ex alia conjectura, litterisque aliter divisis: וְשָׂרִים כְּחִלְלִים כֹּל כְּעֵפִי בְךָ et omnes hostes tanquam profani erunt, (ejecti e sanctuario) oculi mei in te sunt (i. e. equidem te respicio et cura tutelaque mea haud dedignor.) Illustris MICHAELIS vertit: Sänger und Tänzer werden insgesamt gleich seyn, auf dich ist mein Auge gerichtet: (legens: כָּלֵם עֵינֵי בְךָ) eumque ex parte sequitur S. V. KNAPP; qui interpretatus est: in dir (Zion) sind Sänger und Tänzer sich gleich, und alle Wech-*

Wechselchöre (ex auctoritate veterum interpretum pro מַעֲבֵי restituens מעֲבֵי, idque in part. Piel ab עֲבָה derivatum pronuncians (מַעֲבֵי)). Variis hisce summorum virorum conaminibus novas addere conjecturas eo minus dubito, quo magis ipsi, se nihil certi de hujus loci interpretatione statuere velle, aliaque adhuc expectare, professi sunt, praesertim cum nihil magis exoptatum mihi contingere possit, quam si iudicium ferre de hac nostra qualicumque opella, meque, ubi erraverim, meliora docere ILLIS placeret. Duplici itaque modo hujus versus difficultatibus remedium afferri posse arbitror, vel si legatur:

וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כֹּל מַעֲבֵי בָּךְ

vel si textus ita refingatur:

וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כֹּל מַעֲבֵי בָּךְ

Priorem lectionem, quae Alexandr. Vulg. Ar. Syrique auctoritate nititur in voce וְשָׂרִים, et ejusdem Syri testimonio saltem quoad litterarum mutationem confirmatur in voce מַעֲבֵי, verterem: *Principes quoque*

inniscent se tripudiantium choreis, alternisque choris canunt omnes, qui in te sunt i. e. omnes hujus urbis incolae. Sensus esset: summo splendore celebrabuntur in hac urbe festorum sollemnia, principes atque magnates populorum, quos supra vates recensuit, choreas saltantium non indignas habebunt, quibus ipsi intersint, omnesque hujus civitatis incolae alternis choris canentes laudes dei efferent. Posteriores, quae pressius adhuc sequitur textum masorethicum, exponerem: *Cantant saltantque omnes qui te inhabitant* i. e. omnes hujus urbis cives festos indefinenter dies celebrabunt, ducendo choreas, chorisque alternis canendo, laetis semper jubilantium vocibus civitas resonabit. Vix est quod moeam, מְעֵינִי derivatum esse ab עִינַי habitare, in forma מְקַטִּיל.

OBSERV. IX. AD PS. CXIX, 128.

Solum fere locum in universo hoc carmine, qui male descriptus ad nos pervenerit,